

۲۲۶ هزار ایرانی، بیمه بیکاری می گیرند

مدیرکل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: «هم‌اینک ۲۲۶ هزار نفر در کشور بیمه بیکاری دریافت می کنند که از این تعداد، ۵۲ هزار نفر مربوط به شهر تهران است.» به گزارش ایرنا، کریم یاوری ابراز کرد: «۱۳ میلیون نفر بیمه‌شده اصلی و ۹ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر بیمه‌شده اجباری در کشور وجود دارد و جمعیت زیرپوشش تأمین اجتماعی نیز ۴۲ میلیون نفر است.» او همچنین جمعیت مستمری‌بگیر تأمین اجتماعی کشور را سه میلیون و ۳۰۰ هزار نفر اعلام کرد.

یکشنبه ● اول بهمن ۱۳۹۶ ● شماره صد و سی و هشت

A T I V E H N O

تأثیر عوامل اقتصادی-اجتماعی بر روی سطح اشتغال زیاد است اعطای تسهیلات اعتباری یکی از عواملی است که منظر سیاست‌گذاران اقتصادی را به چگونگی به کارگیری آن معطوف کرده است.

نظام بانکی کشور با پرداخت تسهیلات

چه کمکی به بنگاه‌های تولیدی می کند؟

هُل دادن تولید در سربالایی!

● فرشاد عزیزی ●

● روزنامه نگار ●

بهانه ما برای این گزارش تحلیلی، چند خبر جدید و قدیمی است. دو هفته پیش، معاون پژوهشی، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در اهواز گفت که کارآفرینان و دارندگان گواهینامه معتبر مهارت فنی و شغلی، تا سقف حداکثر ۱۰۰ میلیون تومان تسهیلات دریافت می کنند. این تسهیلات می‌تواند یک اهرم مهم و ارزشمند برای کارآفرینان و صاحبان ایده باشد. علاوه بر این، در دو سال گذشته، دولت طی دو عملیات مستمر، ۱۶ هزار و ۱۹ هزار میلیارد تومان به بنگاه‌های کوچک و متوسط، کمک اعتباری کرده است. ارقامی که به نظر می‌رسد بسیار کمک‌کننده و تسهیلگر فعالیت بنگاه‌ها باشند. در گزارش پیش رو، با بررسی پژوهش‌هایی در زمینه کمک‌های اعتباری و تسهیلاتی که نظام بانکی و پولی کشور به تولیدکنندگان ارائه می‌کنند، اثرگذاری و نقاط هدف

اقتصاد کشور دارند. اگر بخواهیم واضح‌تر بگوییم، بنگاه‌های کوچک و بزرگ، هر دو در اشتغال‌زایی مؤثرند. بنگاه‌های بزرگ از طریق «بهره‌وری بیشتر»، «صرفه‌های ناشی از مقیاس» و «جابه‌جایی نیروی کار»، در ایجاد شغل موثر هستند. درحالی که بنگاه‌های کوچک در «به‌کارگیری نیروی کار» و «تولید شغل جدید»، سریع‌تر عمل می‌کنند.

■ پژوهشی که نشان می‌دهد تسهیلات‌دهی، محرک اشتغال‌زایی است

تأثیر عوامل اقتصادی-اجتماعی بر روی سطح اشتغال، زیاد است و اعطای تسهیلات اعتباری، یکی از مهم‌ترین آن‌هاست که نظر سیاست‌گذاران اقتصادی را به چگونگی به‌کارگیری آن معطوف کرده است. دو پژوهشگر در دانشگاه بوعلی سینای همدان، اثر تسهیلات خدمات فنی و اعتباری و تسهیلات اعتباری بنگاه‌های زودبازده و کارآفرین را بر اشتغال تعاونی‌های صنعتی کشور، بررسی کرده‌اند. در این تحقیق، رابطه بین تسهیلات اعتباری و اشتغال تعاونی‌های صنعتی ۳۰ استان کشور طی سال‌های ۱۳۸۵ الی ۱۳۸۹ بررسی شده است. نتایج نشان داده که به طور کلی، سیاست اعطای تسهیلات اعتباری طی دوره مورد مطالعه، اثر معناداری بر اشتغال داشته است. البته ضریب کشش اشتغال نسبت به تسهیلات خدمات فنی و اعتباری، برابر ۰/۱ و نسبت به تسهیلات اعتباری بنگاه‌های زودبازده و کارآفرین، برابر ۰/۰۵ به دست آمد که در مقایسه، بیانگر اثر بیشتر تسهیلات خدمات فنی و اعتباری بر روی اشتغال در تعاونی‌های صنعتی کشور، نسبت به اعطای تسهیلات اعتباری بنگاه‌های زودبازده و کارآفرین طی دوره مورد مطالعه است.

■ اشتغال‌زایی کدام بخش‌های اقتصاد، به واسطه تسهیلات، بیشتر است؟

با توجه به گسترش سیستم بانکی کشور در سال‌های اخیر و همچنین افزایش تسهیلات و خدمات بانک‌ها، بررسی تأثیر عملکرد سیستم بانکی بر خالص اشتغال در بخش‌های اقتصادی، اهمیت زیادی پیدا کرده است. آنچه اهمیت دارد، کارآمدی این نوع تسهیلات در ایجاد فرصت‌های شغلی جدید است. به همین منظور، سه پژوهشگر اقتصاد دانشگاه اصفهان، تحقیقی را به بررسی آثار ناشی از تخصیص تسهیلات بانکی کشور به بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات و اندازه‌گیری روند اشتغال‌زایی در آنها در دوره ۱۳۵۲-۱۳۸۵ اختصاص داده‌اند. در مجموع، به واسطه اختصاص تسهیلات بانکی به بخش‌های صنعت و معدن، کشاورزی و خدمات، بخش کشاورزی از بالاترین میانگین سالانه شغل ایجادشده و بخش خدمات، از پایین‌ترین میانگین سالانه شغل ایجادشده، برخوردار بوده است. با این حال، نتایج به‌دست‌آمده، گویای نوسان در عملکرد نظام بانکی کشور نسبت به اشتغال‌زایی در بخش‌های اقتصادی جه‌ویژه خدمات- بوده است؛ به‌طوری‌که این نوع تسهیلات در سال‌هایی از دوره مذکور، به تخریب شغل منجر شده است.

بررسی این پژوهشگران نشان می‌دهد که سیستم بانکی کشور، در طی این دوران، استراتژی رشد پایدار در اشتغال کشور را دنبال نکرده است. زیراتسهیلات اعطایی، به تخریب

پژویشن

یک پژوهش نشان می‌دهد ضریب کشش اشتغال نسبت به تسهیلات خدمات فنی و اعتباری، برابر ۰/۱ و نسبت به تسهیلات اعتباری بنگاه‌های زودبازده و کارآفرین، برابر ۰/۰۵ به دست آمد که در مقایسه، بیانگر اثر بیشتر تسهیلات خدمات فنی و اعتباری بر روی اشتغال در تعاونی‌های صنعتی کشور، نسبت به اعطای تسهیلات اعتباری بنگاه‌های زودبازده و کارآفرین طی دوره مورد مطالعه است.

کتیو ۰۷

شغل و نوسان در نرخ اشتغال‌زایی در بسیاری از سال‌ها منجر شده است. با این حال، متوسط سالانه اشتغال‌زایی تسهیلات بانکی در بخش صنعت و معدن، حدود ۵۶۰ شغل بوده است. در مجموع، میانگین شغل ایجادشده در بخش کشاورزی-که ناشی از تسهیلات اعطایی بانک‌ها به این بخش بوده- در حدود ۶۲۵ شغل در سال بوده است. عرضه تسهیلات بانکی به بخش کشاورزی، نه تنها فرصت‌های شغلی ایجاد نکرده، بلکه به تخریب شغل منجر شده است که می‌تواند به دلیل نوسان در ارائه تسهیلات به بخش کشاورزی با توجه به شرایط اقتصادی کشور باشد. با این حال، عملکرد نظام بانکی کشور در بخش کشاورزی، تأثیر بیشتری رانسبت به بخش صنعت و معدن داشته است. بررسی‌های بخش خدمات نیز گویای نوسان در عملکرد نظام بانکی کشور نسبت به اشتغال‌زایی در بخش خدمات بوده؛ به‌طوری‌که نظام بانکی کشور، قادر به ایفای نقش مؤثر در اشتغال‌زایی زیربخش‌های خدماتی -شامل فعالیت‌های مالی و بیمه‌ای و سایر- نبوده است.

■ دو کارکرد متفاوت اعطای تسهیلات به بنگاه‌ها در کوتاه‌مدت و بلندمدت

اعطای اعتبار، تسهیلات-یا همان وام مصطلح در بیان عامه-نیز به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر اشتغال واحدهای تولیدی و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید تأثیر می‌گذارند. در «کوتاه‌مدت»، تزریق وام و اعتبار به صورت «سرمایه در گردش» در جریان تولید کالا و خدمات به دلیل ثابت‌بودن حجم سرمایه، باعث افزایش سطح اشتغال و در «بلندمدت» با «تبدیل جریان وام و اعتبار به سرمایه ثابت» تغییرات تکنولوژیکی پدید می‌آید. در صورتی که تغییرات تکنولوژیکی، یعنی در نسبت نهاده سرمایه به کار، تغییری ایجاد نشود- اشتغال ثابت باقی می‌ماند و برعکس، اگر فناوری، غیرخنثی باشد، تغییر در نسبت نهاده سرمایه به کار، باعث تغییر در اشتغال می‌شود. بنابراین، در بعد نظری، از جمله آثار مثبت به کارگیری صحیح و بهینه جریان وام و اعتبار، می‌تواند افزایش در سرمایه‌گذاری، تولید، درآمد و اشتغال باشد. البته استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود به منظور برآورد ساختن نیازها و خواسته‌های بشری از جمله افزایش «تولید»، «درآمد»، «اشتغال»، «رفاه جامعه» و ... جزء مهم‌ترین هدف‌های توسعه هر کشور محسوب می‌شود و کارآیی نظام پولی و مالی کشور و نحوه مدیریت مالی واحدهای اقتصادی موجود، شرط لازم و کافی برای دستیابی به این آثار مثبت اقتصادی است که در صورت نبود کارآیی در این فرآیند-چه در بخش اعطای اعتبارات و چه در بخش مصارف-اعتبارات، ممکن است نه تنها اثرات مطلوب و مورد انتظار را به همراه نیاورد؛ بلکه آثار منفی نیز به دنبال داشته باشد.

■ تسهیلات خُرد؛ عاملی برای توفیق بنگاه‌های کوچک

تحقیقی توسط سه پژوهشگر حوزه کار و اشتغال در سال ۱۳۸۵ انجام شده که در آن، ۲۸ استان کشور مورد بررسی و پژوهش قرار گرفته‌اند تا مشخص شود آیا «اعتبارات خرد، در کاهش فقر و نابرابری‌های درآمدی» مردم و طبقات مختلف جامعه، تأثیرگذار است یا خیر؟ نتایج این پژوهش دانشگاهی بیانگر این است که اعتبارات خرد، در صورتی می‌تواند به کاهش فقر-بینجامد که اولاً طبقات گوناگون فقر، شناسایی شوند و ثانیاً این اعتبارات، برای ایجاد اشتغال باشد. به عبارتی، کاهش فقر از طریق اعطای اعتبارات خرد، فقط از طریق ایجاد اشتغال و برابری فرصت‌های شغلی امکان‌پذیر است.

● یادداشت ●

● سعید باستانی ●

اعطای تسهیلات به بنگاه‌ها نتیجه بخش خواهد بود؟

در طرحی که وزارت صنعت، معدن و تجارت، طی دو سال اخیر دنبال کرده، بسته‌های تسهیلات مختلفی به بخش‌های گوناگون اقتصاد کشور پرداخت شده است. در سال گذشته، حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان و امسال نیز تاکنون، ۱۴ هزار میلیارد تومان تسهیلات به بنگاه‌های کوچک و متوسط در حوزه‌های صنعت و کشاورزی پرداخت شده است. اینکه این طرح چقدر در عمل موفق بوده رانمی‌توان به این زودی پاسخ داد. باید طی سال‌های آتی، با بررسی آمارهای حاصله، تحلیل کرد و به پاسخ رسید. البته می‌توان گفت که تا اینجا جای کار، نسبت تعطیلی بنگاه‌ها و تعدیل نیروها در مقایسه با پیش از اجرای این طرح، کاهش زیادی پیدا کرده است. پارسال ۲۳ هزار بنگاه کوچک و متوسط- اعم از بخش‌های صنعت و کشاورزی- مشمول این تسهیلات شدند و امسال نیز ۱۴ هزار واحد، از این گونه تسهیلات بهره‌برده‌اند. به طور کلی می‌توان گفت بیش از ۳۷ هزار بنگاه تاکنون تزریق اعتبار شده‌اند.

نکته دیگر این است که برخی از واحدهایی که امروز تسهیلات دریافت می‌کنند، ورشکسته هستند. آنها با دریافت اعتبار جدید، به دنبال پرداخت بدهی‌های گذشته خود هستند. اما

با این حال، باید پایش شود که بنگاه‌هایی تسهیلات دریافت کنند که قابلیت برخاستن از شرایط ورشکستگی را داشته باشند. زیرا برخی از واحدها با دریافت اعتبارات هم نمی‌توانند به شرایط پیش از ورشکستگی بازگردند. این تشخیص، برعهده وزارت صنعت گذاشته شده و آنها باید بررسی‌های لازم در این باره را انجام دهند. اکثر بنگاه‌هایی که مشکلات تعدیل نیرو و ورشکستگی دارند، لزوماً دچار کمبود نقدینگی نیستند. به همین اعتبار می‌گوییم که با وجود سود ۱۸ درصدی تسهیلات پرداخت‌شده به تولید صنایع، چنین اعتباراتی جوابگوی فعالیت‌های بلندمدت آنها نخواهد بود. بلکه پرداخت تسهیلات، به صورت مقطعی مفید است و مُسکنی کوتاه‌مدت محسوب می‌شود و باید در بلندمدت به فکر نوسازی آن صنعت و تکنولوژی‌های صادرات‌محور باشیم.

ما در گذشته، صنایع خود را واردات‌محور اداره می‌کردیم؛ به‌طوری‌که برای صنایع رقیب خارجی، تعرفه‌های وارداتی تنظیم می‌کردیم. اما بعد از چندسال، صنایع داخلی رقیب پدید می‌آیند. با این حال، چون واردات، مشمول تعرفه می‌شده، انحصاری یک یا چندجانبه در عرضه داخلی پدید می‌آمد؛ مثل شرایطی که برای خودروسازان ما ایجاد شده است. اما اگر نگاه ما به جای واردات‌محور بودن، صادرات‌محور باشد، دچار یک بازار محدود ۸۰ میلیونی نخواهیم شد. ما باید با تکیه بر مزایای رقابتی خود، به فکر فتح بازارهای دیگر باشیم.

سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی

● خبر ●

عیدی امسال کارمندان و کارگران چقدر است؟

عیدی کارکنان دولت، همه‌ساله بر اساس مصوبه دولت تعیین می‌شود؛ مبلغ قطعی آن باید به تصویب هیئت وزیران برسد و نحوه پرداخت آن، به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی ابلاغ شود. به گفته سخنگوی سازمان برنامه و بودجه، با توجه به رشد ۱۰ درصدی حقوق‌ها در سال ۱۳۹۷، عیدی کارمندان دولت ۹۳۰ هزار تومان پیش‌بینی می‌شود. به گزارش ایسنا، رقم عیدی امسال هم حدود ۸۴۷ هزار و ۵۰۰ تومان پیش‌بینی شده است. سال گذشته حداقل حقوق کارگران، ۸۱۲ هزار تومان بود و کارفرمایان با احتساب دوماه‌پایه حقوق، حداقل یک میلیون و ۶۲۴ هزار تومان و با احتساب سه‌ماه پایه حقوق، حداکثر دو میلیون و ۴۳۶ هزار تومان عیدی به کارگران خود پرداخت کردند. رقم دستمزد امسال کارگران ۹۳۰ هزار تومان است که بر مبنای آن، حداقل یک میلیون و ۸۶۰ هزار تومان و حداکثر دو میلیون و ۷۹۰ هزار تومان عیدی باید به کارگران پرداخت شود.

بنگاه‌های ورشکسته با تنفس مصنوعی زنده نمی‌شوند!

ورشکسته هستند. درحالی که دست ما برای تسهیلات بسته است و اتصالی برای جذب سرمایه خارجی وجود ندارد، باید ذهنیت و پارادایم خود را تغییر دهیم و از رویکرد تزریق اعتبار به بنگاه‌ها بدون کارشناسی‌های دقیق، دوری کنیم. باید به سوالاتی پاسخ داد: آیا مرگ یک بنگاه، سوگواری دارد؟ ورشکستگی و تعدیل نیروها و خدا حافظی با صنعت از سوی یک بنگاه، خبر خوبی نیست. همه ما هم این را می‌دانیم. اما آیا برای یک بنگاه ورشکسته که حکم فرد درگذشته را دارد، تنفس مصنوعی جواب می‌دهد؟ بازکردن خط اعتباری برای یک بنگاه که تعطیل شده، اصلاً معلوم نیست بتواند آن بنگاه را دوباره سر پا کند. در دنیا هر روز بنگاه‌هایی تأسیس می‌شوند

نایب رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و چین